

Dr hab. Monika Michałowska, prof. UMED
Zakład Bioetyki
Katedra Nauk Humanistycznych
Uniwersytet Medyczny w Łodzi

RECENZJA W POSTĘPOWANIU W SPRAWIE NADANIA
DR KONRADOWI SZOCIKOWI
STOPNIA DOKTORA HABILITOWANEGO W DYSCYPLINIE FILOZOFIA

Poniższą recenzję wykonałam zgodnie z wymogami formalnymi sformułowanymi w art. 219 ust. 1 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. (Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, zwane dalej ustawą).

OCENA DOROBKU NAUKOWEGO

Podstawą ubiegania się o nadanie stopnia doktora habilitowanego jest osiągnięcie naukowe wskazane przez Habilitanta, zgodnie z art. 219 ust. 1 z dnia 20 lipca 2018 r. stanowiące monografię zatytułowaną *The bioethics of space exploration: human enhancement and gene editing in future space missions*, New York, NY: Oxford University Press, 2023.

Na pozostały dorobek naukowy Habilitanta od czasu otrzymania stopnia doktora składają się:

1. 3 monografie naukowe (1 indywidualna w języku polskim oraz 2 we współautorstwie w języku angielskim). Monografia wykazywana jako pierwsza pozycja w wykazie monografii naukowych (Szocik K. *Ateizm filozoficzny. Zarys historii i krytyka neotomistyczna*, Zakład Wydawniczy „Nomos”, Kraków 2014) jest publikacją doktoratu.
2. 90 artykułów w czasopismach naukowych (41 indywidualnych oraz 49 we współautorstwie). Artykuł wykazywany jako 34 pozycja wykazu artykułów w czasopismach naukowych jest recenzją monografii *Life on Mars: What to Know Before We Go*, David A. Weintraub, Princeton University Press (2018), ISBN: 978-0-6911-8053-3. Space Policy 47.

3. 27 rozdziałów w monografiach naukowych (23 indywidualne oraz 4 we współautorstwie). Rozdział wykazywany jako pierwsza pozycja w wykazie rozdziałów w monografiach naukowych stanowi przedmowę do monografii autorstwa G. Munévar, *The Dimming of Starlight. The Philosophy of Space Exploration*, New York, NY: Oxford University Press. Rozdział wykazywany jako pozycja 10 jest przedmową monografii pod redakcją dr Szocika pt. *The Human Factor in a Mission to Mars. An Interdisciplinary Approach*. Rozdział wykazywany jako druga pozycja „Ethical issues in CRISPR for human space missions, w T. Peters and A. Gouw (Eds.), *The CRISPR Revolution in Science, Religion, and Ethics* nie ukazał się jeszcze drukiem, nie biorę jej więc pod uwagę.
4. 1 recenzję pracy naukowej (pozycja 34 wykazu artykułów w czasopismach naukowych).
5. Redakcja 2 monografii wieloautorskich (w języku angielskim).

OCENA OSIĄGNIĘCIA NAUKOWEGO

Głównym osiągnięciem wskazanym przez Habilitanta jest monografia zatytułowana *The bioethics of space exploration: human enhancement and gene editing in future space missions*. Monografia, która poświęcona została bioetycznym zagadnieniom dotyczącym eksploracji kosmosu, ze szczególnym uwzględnieniem etycznej problematyki doskonalenia gatunku ludzkiego, składa się z 9 rozdziałów, przy czym rozdział 1 jest wprowadzeniem do problematyki, rozdział 9 stanowi jednostronicowe konkluzje.

Zasadnicza część monografii obejmuje rozdziały 2-8, których układ jest standardowy i merytorycznie dobry, ponieważ każdy z nich poświęcony został analizie osobnego zagadnienia dotyczącego terminologicznych problemów, filozoficznych dystynkcji, przypadków (*case studies*), oraz eksperymentów myślowych (*thought experiments*) biomedycznego doskonalenia gatunku ludzkiego (szczególnie genetycznego), argumentacji (deontologicznej oraz konsekwencjonalistycznej), progresywnych oraz konserwatywnych stanowisk w debacie. Rozdział 1 buduje zaplecze teoretyczne (wprowadzając pojęcia, porządkując ich zakresy, systematyzując je oraz poddając krytycznej analizie), które pozwala na uporządkowanie terminologii i pewne sprostowania dotyczące jej niepoprawnego (jak argumentuje Autor) stosowania w literaturze przedmiotu, oraz daje wgląd w strukturę i najważniejsze argumenty debaty, tworząc jednocześnie podstawę dla bardziej wnikliwych analiz stanowiących sedno rozważań Habilitanta. Warto w tym miejscu podkreślić, iż sama struktura książki jest niezwykle

przejrzysta, i przyjazna dla czytelnika, co sprawia, że czyta się ją bardzo dobrze, jak również powoduje, iż odnalezienie pewnych zagadnień, nad którymi czytelnik chciałby się pochylić, nie stanowi problemu.

Ponieważ każdy z rozdziałów składających się na monografię został przez Habilitanta szczegółowo zreferowany w Autoreferacie, ograniczę się tutaj do wskazania najważniejszych elementów, tez oraz mocnych stron, jak i niedociągnięć monografii.

Rozdziały 2, 3 i 4 poświęcone zostały uzasadnieniu konieczności doskonalenia genetycznego człowieka w obliczu podjętej eksploracji kosmosu i negatywnych skutków medycznych dla człowieka podczas przebywania w przestrzeni kosmicznej oraz argumentacji stosowanej przez zwolenników i przeciwników stosowania (bio)medycznych form doskonalenia. Analizy dotyczą konkretnych modyfikacji genetycznych mających na celu zniwelowanie szczególnie skutków grawitacji oraz promieniowania kosmicznego z odwołaniem do klasycznej już koncepcji pryncypializmu czterech zasad etyki i jej krytyki (Beauchamp i Childress, Chadwick i Schüklenk) oraz bardziej współczesnych teorii podwójnej wartości i metody refleksyjnej równowagi (Rawls, Savulescu, DeGrazia, Millum). Oba rozdziały skoncentrowane na analizie konkretnych problemów proponują przegląd różnych stanowisk i mają praktyczny raczej niż normatywny charakter. Wniosek rozdziału 2: „Finally, an argument for an eclectic, issue-driven approach to space bioethics is that it considers future moral problems” jest w pewnym stopniu rozczarowujący, bowiem obecnie bioetyka (jako dziedzina) ma już taki właśnie charakter. Tym samym wniosek ten, choć bardzo chwytliwy, nie jest oryginalnym postulatem dr Szocika. Wprowadzenie do debaty bioetycznej (również w kontekście doskonalenia gatunku ludzkiego) elementów spoza filozofii i medycyny, takich jak choćby sztuka: bioart, body art, cyborg art, stanowi jej mocną i prężnie rozwijającą się gałąź.

O ile rozdział 2 ma charakter przeglądowy z jedynie zarysowaniem pewnych światopoglądowych, metodologicznych i argumentacyjnych postulatów Autora, rozdziały 3 i 4 stanowią do pewnego stopnia oryginalny wkład Autora w debatę. Argumentacja dotycząca modyfikacji linii zarodkowej, modyfikacji genetycznej jest przedstawiona w sposób przejrzysty i uporządkowany, z doskonałym wykorzystaniem najnowszej literatury przedmiotu, co pokazuje nie tylko doskonałą znajomość problematyki, ale i również umiejętność selekcji koncepcji przydatnych Autorowi spośród tysięcy publikacji. Są to rozważania oryginalne i ciekawie poprowadzone, wsparte materiałem źródłowym. Za pewne niedociągnięcia obu rozdziałów uznaję pobieżne analizy dotyczące samego pojęcia doskonalenia (*enhancement*), stanowiącego jedno z centralnych pojęć tej debaty jak również rozważań Autora, które

doczekało się już bogatej literatury i wielowątkowego sporu. Podobne zastrzeżenia budzi odwołanie, bardzo pobieżne, do „yuck factor” Johna Harrisa stanowiącego krytykę radykalnego stanowiska Leona Kassa, niewspomnianego w rozdziale (*The Ethics of Human Cloning*). Pewne rozczarowanie przynosi również przytaczanie klasycznych przykładów (np. Harrisa dotyczącego rozróżnienia między okularami a lornetką), podczas gdy w literaturze przedmiotu tego typu przykładów (również o wiele bardziej ciekawych, dyskusyjnych i współczesnych) jest bardzo dużo. Podobne wątpliwości merytoryczne budzi część rozdziału, ważna dla całej monografii i istotna z perspektywy problematyki doskonalenia, poświęcona pojęciu normy, rozróżnienia między terapią i doskonaleniem, oraz natury, które to zagadnienia zostały potraktowane niezwykle powierzchownie. Choć Autor wzmiankuje koncepcję Danielsa, sam jej nie analizuje. Habilitant nie odwołuje się również do innych koncepcji natury/kondycji ludzkiej, dla przykładu rozważań Habermasa, Fukuyamy, czy Sandersa, żeby wymienić zaledwie kilka z nich. Odwołuje się, co prawda do analiz krytykujących pojęcie natury przedstawionych przez Hulla, w rozdziale brakuje jednak odwołania, analizy i oceny innych ważnych w tym kontekście koncepcji filozoficznych, choćby Greena, ter Meulen, czy Canguilhema rozróżnienia na normalne/normatywne. Część poświęcona selekcji negatywnej pozostaje zupełnie nieuzasadniona, choć debata dotycząca tego rodzaju PGD jest bogata, wielowątkowa i różnorodna.

Za jedne z najbardziej ciekawych i oryginalnych rozważań tych rozdziałów należy uznać odważne, i udane, próby uzasadnienia genetycznej modyfikacji embrionów z wykorzystaniem argumentu z prokreacyjnej dobroczynności (*procreative beneficence*).

Podobnie rozdziały 5 i 6, choć dosyć krótkie (zwłaszcza rozdz. 5), są spójną, choć standardową, argumentacją na rzecz modyfikacji genetycznej w przypadku misji kosmicznych. Autor trafnie rozpoznaje w nich problematykę świadomej zgody w eksperymentach medycznych, traktując misje kosmiczne jako eksperyment właśnie. Pewne wątpliwości rodzi również dosyć płynne przechodzenie od dyskusji nad obowiązkiem moralnym do jego wersji prawnej, co rodzi rzecz jasna pewne uproszczenia. Co zastanawiające, choć w rozdziałach poprzednich Autor odnosi się do zasady ostrożności (*precautionary principle*) w tym rozdziale omawiając zasady autonomii i kryterium świadomej zgody omija problematykę zasady proaktywności (*proactionary principle*) stanowiącej przeciwwagę argumentacyjną dla zasady wyżej wspomnianej i jeden z mocnych argumentów transhumanistów (w tym Steve’a Fullera czy autora tej zasady Maxa More i Natashy Vita-More, autorki wielu propagujących tę zasadę publikacji). Ponieważ sam transhumanizm zostaje przez Autora potraktowany skrótowo z pominięciem jego głównych zasad, czy choćby odwołania do jednego z najbardziej

fundamentalnych dokumentów „The Extropian Principles”, trudno zgodzić się ze sformułowaną na początku rozdziału 6 przez Autora tezą: „However, what characterizes space bioethics is the abandonment of both the use of terms such as “transhumanism” and the concept of the posthuman— it is not clear who such a posthuman would be in the context of space missions, and the abandonment of considerations of giving humans in space super qualities such as an almost mystical modification of intellectual and moral potential.”

Rozdział 8, jak sam Autor podkreśla, jest celowym uzupełnieniem tematyki genetycznego doskonalenia gatunku ludzkiego o analizę doskonalenia moralności. Jest to rozdział ciekawy pod względem podejmowanej problematyki i bardzo dobry merytorycznie, z odniesieniami do najnowszej literatury przedmiotu oraz podkreśleniem problematyki doskonalenia moralności (np. dotyczącymi pojęcia autonomii czy roli emocji). Choć sam rozdział jest spójny wewnętrznie, jego rola w monografii budzi pewnie dysonans, i wydaje się, że jednak z powodzeniem mógłby być z niej wyłączony.

Rozdział 9 stanowi zwieńczenie monografii, domykając ją o istotną problematykę obowiązków i praw wobec przyszłych pokoleń, odpowiedzialności rodzicielskiej i społecznej wobec osób przyszłych z wykorzystaniem filozofii Dereka Parfita, oraz prawa osób przyszłych do otwartej przyszłości. Pewne zastrzeżenia budzą często słabo (lub w ogóle nieuzasadnione), ani niepoddane analizie tezy autora, które filozoficznie są bardzo dyskusyjne i rodzą debaty filozoficzne, takie jak: „We can accept that it is better for future humans to exist at all than not to exist at all.” Można argumentować jednak, że skoro nikt z nas nie posiada doświadczenia nie-życia sformułowania „lepiej jest żyć”, lub „lepiej jest nie-żyć”, pozostają puste (G. J. Annas, „Righting the Wrong of ‘Wrongful Life’”, B. Steinbock, R. McClamrock, „When is Birth Unfair to the Child?”, J. Keown, *Euthanasia, Ethics and Public Policy*). Tym samym teza stawiana przez autora wcale nie jest taka oczywista.

Konkludując: o dużej wartości monografii świadczy przyjęta interdyscyplinarna perspektywa badawcza ujęcia tematu i jej realizacja, pozwalająca na przedstawienie wielu, bardzo różnorodnych zagadnień dotyczących doskonalenia gatunku ludzkiego w perspektywie misji kosmicznych. Choć pewien niedosyt rodzą czasem pobieżne analizy (lub zaledwie wzmiankowanie) istotnych problemów omawianych przez Autora, Habilitant realizuje stawiane sobie cele badawcze w sposób oryginalny i ciekawy, i jednocześnie uporządkowany, co należy podkreślić nie jest zadaniem łatwym w przypadku tej złożonej problematyki, dodatkowo cieszącej się niesłabnącą popularnością wśród współczesnych badawczy (nie tylko filozofów). Umiejętność zaprezentowania przebadanych w wielu perspektywach zagadnień w

oryginalny sposób, i dla czytelnika interesujący, to umiejętność rzadka. Z przyjemnością stwierdzam, że Habilitant ją posiada.

OCENA POZOSTAŁEGO DOROBKU NAUKOWEGO

Wymienione przez Habilitanta obszary badawcze koncertują się wokół:

- 1) Filozofii i etyki dotyczącej eksploracji kosmosu przedstawionych w postaci 1 monografii naukowej, 2 monografii pod redakcją (wszystkie w języku angielskim) oraz 50 rozdziałów w monografiach oraz artykułów. Druga pozycja „Ethical issues in CRISPR for human space missions, w T. Peters and A. Gouw (Eds.), *The CRISPR Revolution in Science, Religion, and Ethics*, nie ukazała się jeszcze drukiem, jej publikacja zaplanowana jest na marzec 2024, nie biorę jej więc pod uwagę przy ocenie dorobku Habilitanta. Ten cykl publikacyjny w sposób konsekwentny i ciekawy omawia zagadnienia filozoficzne i bioetyczne eksploracji kosmosu, ze szczególnym uwzględnieniem doskonalenia gatunku ludzkiego oraz społecznych i politycznych problemów osadnictwa pozaziemskiego. Większość publikacji powstała w języku angielskim oraz we współautorstwie i została opublikowana w czasopismach i wydawnictwach o zasięgu światowym. Jest to cykl spójny tematycznie i oryginalny odnoszący się do stosunkowo nowego i wciąż oryginalnego obszaru badań. Uznaję ten cykl za jakościowo najbardziej wartościowy z punktu widzenia wkładu Habilitanta w światowy stan badań.
- 2) Kognitywnych nauk o religii obejmujący 31 publikacji naukowych w postaci 1 monografii we współautorstwie oraz 30 rozdziałów w monografiach i artykułów w czasopismach. O ile w przypadku obszaru 1 większość publikacja ukazała się w znanych i prestiżowych wydawnictwach/czasopismach, publikacje z tego obszaru, choć również w znacznej części opublikowane po angielsku, ukazały się w wydawnictwach o zasięgu krajowym. Podobnie jak w obszarze 1 jest to cykl spójny tematycznie, światopoglądowo i merytorycznie, wskazujący na ewolucyjny charakter religii (w kategoriach przetrwania gatunku ludzkiego i reprodukcji) oraz poddający analizie szereg zagadnień z takiego stanowiska wynikający. Owa tematyczna spójność staje się jednak miejscami nazbyt podobna, co rodzi wątpliwości podobieństwa czy zapożyczenia z własnych publikacji, czyli autoplagerii. Dla przykładu akapit z rozdziału z roku 2018 „Religion as a biological adaptation or why looking for

similarities between ants, honey bees and priests can be justified” jest właściwie bardzo wierną parafrazą podrozdziału 4 publikacji z 2017 „Księża, mrówki i reprodukcja, czyli dlaczego teoria Darwina ma ograniczone zastosowanie w badaniach nad religią? W publikacji z roku 2018 brak odwołania do publikacji z roku 2017 (poniżej przykładowe fragmenty).

<p>Religion as a biological adaptation or why looking for similarities between ants, honey bees and priests can be justified, s. 146. (2018)</p>	<p>Księża, mrówki i reprodukcja, czyli dlaczego teoria Darwina ma ograniczone zastosowanie w badaniach nad religią?, s. 250-251. (2017)</p>
<p>The mechanism of eusociality also occurs among humans. In various human groups some people do not reproduce, but they participate in taking care of the offspring of others. Feierman (2016) points out that this mechanism works in the Roman Catholic Church. Priests do not reproduce, but they take care for other individuals in religious group. They provide not only spiritual, but also material support. This support can be found among many various religious communities, not only catholic ones. The core idea states that in non-religious groups we can also find some people that do not reproduce. But in religious groups there are special kinds of people that never – according to the rules – reproduce because their purpose is to serve God and other people. In this sense it can be said that some religions assume mechanism of eusociality. Priests do not reproduce and they can transfer their time and altruistic energy to other people. Of course, it is only a normative rule. Living in celibacy is extremely hard from biological point of view and many priests break this rule and they are looking for mates. However, independently on this illegal practice, the rule itself can be interpreted as a feature that has power to implement eusociality and altruistic behavioral patterns into a given religious community. People who reproduce have to transfer their time and altruistic energy</p>	<p>Eusocjalność to mechanizm organizacji społecznej właściwy takim owadom społecznym (eusocjalnym) jak mrówki, pszczoły, osy czy termity. Populacje eusocjalne posiadają kastę jednostek, które nie reprodukują się, a swoją pracę - pewnego rodzaju niezamierzone „poświęcenie siebie” - wykonują na rzecz reprodukcji innych, rozmnażających się, jednostek. Doskonałą ilustracją tego modelu jest mrówka robotnica, która pracuje na rzecz reprodukcji królowej. Istnienie takiej kasty umożliwia podział pracy i rozwój społeczeństwa o wysokiej złożoności. Przykładem kasty eusocjalnej u ludzi są księża rzymskokatoliccy, którzy nie reprodukują się, a zatem wszystko, co robią, robią na rzecz innych osób - w pewnym sensie, również na rzecz ich reprodukcji. Porównanie to wykorzystuje biologiczne podobieństwo przez analogii, czyli podobieństwo pod względem funkcji biologicznej mimo pochodzenia od różnych przodków. W tym przypadku można mówić o ewolucji konwergentnej, czyli o niezależnym wyewoluowaniu u różnych gatunków tych samych mechanizmów adaptacyjnych. Jay Feierman, który jest autorem tej analogii i koncepcji eusocjalności księży jako mechanizmu adaptacyjnego w sensie biologicznym, odniósł się również do zagadnienia homoseksualizmu. Jego zdaniem,</p>

<p>to their off-spring and they have little or no time and energy to support other unrelated individuals. Of course, according to inclusive fitness theory every individual who reproduces can support people who are not his offspring, but who are his relatives like siblings or cousins. However, inclusive fitness does not motivate to support for unrelated.</p>	<p>homoseksualizm może funkcjonować jako użyteczny mechanizm motywujący do eusocjalności. W swoich rozważaniach poświęconych temu zagadnieniu stwierdza nawet, że w historii ludzkości homoseksualni księża byli głównym czynnikiem ewolucji moralności od poziomu reguły odwetu do poziomu miłosierdzia i przebaczenia (...) Feierman proponuje wyjaśnienie adaptacjonistyczne także dla homoseksualizmu, który został selekcyjnie „wybrany”, ponieważ umożliwiał ewolucji, wzorców moralnych gwarantujących lepsze dostosowanie.</p>
---	--

- 3) Dwa pozostałe obszary badań obejmują szeroko rozumiane badania nad religią oraz badania zagadnień kulturowych i społecznych stanowiąc objętościowo mniejszą i bardziej wielowątkową część badań prowadzonych przez Habilitanta; szczególnie ostatni z tych obszarów odznacza się dużą różnorodnością. Należy jednak podkreślić, iż taka aktywność i różnorodność publikacyjna i badawcza przemawia na korzyść Habilitanta, dowodząc jego elastyczności w prowadzeniu badań i umiejętności łączenia różnych wątków i zagadnień w pracy badawczej.

Z niezrozumiałych dla mnie powodów cały dorobek publikacyjny Habilitanta przygotowany został w języku angielskim. Pomimo iż część publikacji (rozdziałów w monografiach i artykułach) Habilitanta jest objętościowo szczupła, nie wpływa to na ich jakość. Jest to zresztą tendencja ogólnoświatowa, która również zauważalna staje się w humanistyce, a szczególnie bioetyce.

Należy podkreślić, iż pod względem ilościowym dorobek naukowy dr Szocika jest imponujący. Jest to dorobek zróżnicowany pod względem zarówno tematycznym, jak również rodzaju publikacji, świadczący o dojrzałości naukowej Habilitanta i rozległych zainteresowaniach badawczych.

Liczba cytowań oraz index Hirscha są wysokie, szczególnie jak na humanistykę.

To wszystko sprawia, że pod względem ilościowym i jakościowym dorobek dr Szocika jest bardzo duży ze znacznym wpływem badań Habilitanta na literaturę i badania światowe.

Pragnę w tym miejscu podkreślić, że pomimo powyżej sformułowanych uwag i wątpliwości dorobek Habilitanta zasługuje na słowa uznania, kiedy weźmiemy pod uwagę podejmowaną tematykę. Ponieważ szczegółowy opis poszczególnych badań Habilitanta wraz z podaniem konkretnych efektów został przedstawiony w Autoreferacie, nie ma potrzeby przytaczania tutaj treści tych publikacji. Zwrócę jedynie uwagę na dwie istotne sprawy. Po pierwsze na spójność podejmowanej problematyki w znacznej części obszarów, która koncentruje się wokół zagadnień transhumanizmu, posthumanizmu, doskonalenia gatunku ludzkiego, etyki eksploracji kosmosu oraz przyszłego człowieka, co świadczy o dojrzałości naukowej i umiejętności kierowania drogą rozwoju naukowego przez dr Szocika. Po drugie na rozległe zainteresowania badawcze Habilitanta, które dotyczą w znacznej części transumanizmu i etyki misji kosmicznych, nie ograniczają się do niej jednak obejmując również badania nad nauką o religii w perspektywie kognitywistycznej oraz szeroko rozumianą nauką o religii, cieszącą się niesłabnącym zainteresowaniem badaczy zarówno w Polsce, jak i na świecie. Dowodzi to, że dr Szocik doskonale orientuje się w najnowszych nurtach badań i literaturze przedmiotu.

Poza wartością merytoryczną i oryginalnym wkładem w badania nad bioetyką misji kosmicznych uznaję umiejętność łączenia różnych obszarów badawczych za jedną z bardziej wartościowych w badaniach Habilitanta.

Ponadto, warto zwrócić uwagę na prowadzenie badań przez dr Szocika zarówno o charakterze indywidualnym, jak i zespołowym, co jest niezwykle cenne, ale wciąż stosunkowo rzadko spotykane w humanistyce, szczególnie polskiej.

OCENA AKTYWNOŚCI NAUKOWEJ REALIZOWANEJ POZA JEDNOSTKĄ MACIERZYSTĄ

Poza publikacjami naukowymi dr Szocik brał udział w 16 konferencjach, których językiem konferencyjnym był język polski oraz 27 konferencjach, szkołach letnich oraz panelach dyskusyjnych, których językiem konferencyjnym był język angielski (część nich na zaproszenie).

Część z wystąpień miała charakter wystąpień współautorskich z zespołami lub badaczami spoza jednostki macierzystej Habilitanta, co wskazuje na jego wysoką aktywność poza własną jednostką. Choć część wystąpień nie miała charakteru konferencyjnego, należy zauważyć, że taka aktywność naukowa jest imponująca i sprawia, że możliwość wpływu badań Habilitanta na stan aktualnych badań polskich i światowych jest znacząca.

Habilitant nie był organizatorem ani współorganizatorem żadnej konferencji.

Habilitant był lub wciąż jest wykonawcą 3 projektów finansowanych ze źródeł zewnętrznych (NPRH oraz MNiSW), z tylko których jeden miał charakter naukowy, dwa pozostałe realizowane były w programie Wsparcia dla Czasopism Naukowych. Habilitant jest również kierownikiem 1 projektu finansowanego przez NCN (OPUS 21). Na liście aktywności naukowej Habilitanta znajduje się ponadto stypendium NAWA w programie im. Mieczysława Bekkera, zrealizowane na Uniwersytecie Yale oraz 1 staż naukowy, 2 pozostałe wykazywane w pkt. 8 stanowiły de facto kwerendy biblioteczne. Pomimo tych nieścisłości oraz kierowania zaledwie jednym projektem badawczym, co na tym etapie kariery naukowej jest raczej zadowalające niż imponujące, aktywność naukową i badawczą Habilitanta należy uznać za dużą.

OCENA WSPÓŁPRACY MIĘDZYNARODOWEJ

Habilitant wykazuje dużą aktywność międzynarodową. Należy wskazać na współautorstwo wielu publikacji, wystąpień konferencyjnych, współredakcji serii wydawniczej Springer oraz recenzowaniu artykułów oraz monografii naukowych.

KONKLUZJA

Przedłożony dorobek wskazuje, iż dr Szocik jest samodzielnym i aktywnym badaczem, legitymującym się aktywnością i dorobkiem na wszystkich polach działalności (naukowym, dydaktycznym, organizacyjnym oraz popularyzatorskim), którego osiągnięcia przyczyniają się do rozwoju nauk humanistycznych, w tym badań nad transhumanizmem, bioetyką, doskonaleniem gatunku ludzkiego i przyszłością człowieka.

Wziąwszy pod uwagę wymagane kryteria stwierdzam, że dr Konrad Szocik spełnia wymogi ustawowe konieczne do uzyskania stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie nauk humanistycznych.

Łódź, 24 stycznia 2024 r.

Monika Michałowska

Signed by / Podpisano
przez:

Monika Izabela
Michałowska
Uniwersytet Medyczny
w Łodzi

Date / Data: 2024-01-24
10:31